

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

GOOGLE FORMS ТА GNOIMO: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ

*Коли ви педагог, ви завжди знаходитеся у потрібному місці в потрібний час. Не існує невдалого часу, щоби отримувати знання.
(Бетті Б. Андерсон)*

Найчастіше викладачі вишів створюють вимірювачі для оцінки компетенцій студентів інтуїтивно та безсистемно, без опори на принципи тестологічної науки. Численні контрольно-вимірювальні матеріали для системи професійної освіти, що розробляються нині, лише імітують за формою тестові, але насправді не відповідають вимогам тестології та компетентнісному підходу до трактування результатів освіти [1]. У фокусі нашої уваги питання менш масштабне: які існують переваги й недоліки в організації комп'ютерного дистанційного тестування на двох платформах - при допомозі Gnomio та Google Forms.

Одразу варто зауважити, що дистанційний формат проведення навчальних занять у закладах вищої освіти спонукав освітян до пошуку зручних та ефективних платформ для організації та контролю знань. Gnomio — це безкоштовний “хмарний” хостинг для Moodle™ (акронім від Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), найпопулярнішого навчального інструменту у світі, що є “free online learning management system”, - як її позиціонують розробники. Аналогічно до функціоналу згаданої в актуальній доповіді від UNESCO [2] Moodle в середовищі Gnomio необхідно створити свій веб-сайт, навчальний курс за обраними із широкого спектру інструментів параметрами і використовувати практично усі можливості Moodle. Зручним є те, що немає потреби інстальовувати програму на свій комп'ютер. Програму, яку станом на червень 2022 року використовують мільйони користувачів по всьому світові - носії 42-х мов.

Поява Gnomio, очевидно, стала можливою завдяки тому, що у Moodle переконані, що “... вільний і відкритий доступ до освітніх технологій є основоположним для створення більш справедливого світу, де кожен може отримати якісну освіту. Як система управління навчанням з відкритим кодом, яку можна безкоштовно завантажувати, змінювати та ділитися з іншими, Moodle LMS є остаточним виразом цінностей, які об'єднують ... спільноту розробників, системних адміністраторів, викладачів та учнів” [3]. Так, існує MoodleCloud. Утім, лише протягом пробного 45-денного періоду можна скористатися безкоштовною версією.

	Користувачів	Сайтів	Навчальних курсів
Moodle [1]	316 млн.	179 тис.	41 млн.
Gnomio [2]	1,8 млн.	24,7 тис.	159,4 тис.

(статистичні дані сайтів <https://moodle.org/> , <https://www.gnomio.com/>)

На відміну від Gnomio, у межах якої можна створити власну онлайн-спільноту для навчання й за кілька хвилин активувати свій віртуальний клас із власним субдоменом, безпечним доступом, повними правами адміністрування та абсолютно безкоштовно [4]. Платні версії дозволяють розширити функціонал за рахунок збільшення числа користувачів, курсів, виключення реклами, додавання послуг антивірусу, можливості встановлювати плагіни або теми, використовувати користувацький домен. Утім, для організації та проведення тестування цілком вистачає безкоштовної версії програми.

Якщо в закладі вищої освіти базовим інструментом дистанційної взаємодії є <https://classroom.google.com/>, а відтак засобом тестування Google Forms, то постає проблема належної організації ефективного контролю знань учнів та студентів. Мало звертають увагу на очевидний факт: автори Google Forms замислювали свій продукт, не для тестування у вищій школі, а для анкетування, проведення маркетингових досліджень (“Google Forms is a *survey* administration software”, - читаємо). Таким чином, точність вимірювання уподобань споживачів того чи іншого товару чи послуги вимагала чітко визначеного набору запитань, адресованих респондентам. Про жодні банки питань, із яких програма методом випадкових чисел може брати тестові запитання й пропонувати студентіві, не може йти мови.

Кількарічний досвід паралельного використання тестових можливостей Google Forms та Gnomio дозволив провести відповідних порівняльний аналіз за кількома критеріями:

	Зручність інтерфейсу	Наявність реклами	Опції налаштування тесту	Вибір типів тестових завдань	Банк питань	Зручність уведення тестових запитань
Google Forms	+	+	-	- (10)	-	-
Gnomio	+	-	+	+	+	+

Зрозуміло, вибір щоразу був на користь більш функціональної платформи. Утім, варто зробити застереження, оцінка студентів може відрізнятись від пропонованої тут. Свою роль відіграватимуть такі чинники, як-от сформована попереднім досвідом звичка, негативне сприйняття рекламних оголошень (вирішується відключенням блокувальника реклами), тощо. Пропонування переходу на більш якісні платформи тестування здатне викликати у студентів приховане чи відкрите невдоволення. У такій ситуації можливе, скажімо, комбінування можливостей Google Forms для проведення поточного тематичного тестування, а Gnomio - для підсумкового контролю знань.

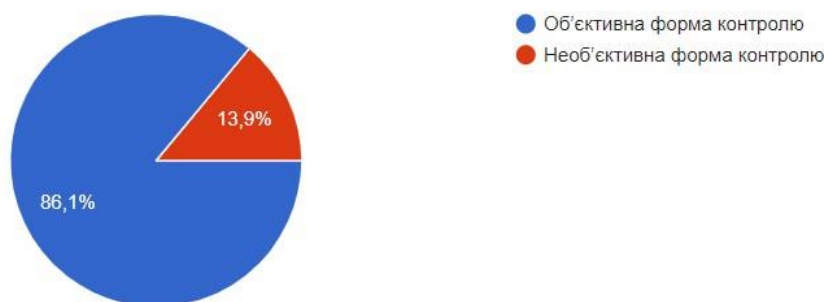
Важливо зафіксувати, що потенційною перевагою комп'ютерного тестування (КТ) є можливість формувати свій тест для кожної особи, яка проходить тестування, шляхом випадкового відбору питань з банку питань,

завдяки чому вона одержує індивідуальне завдання, що не збігається із завданнями інших осіб [5]. На мій погляд, це не просто можливість, а ключова необхідна вимога, якій має відповідати ресурс, при допомозі якого педагог проводить КТ. І цій вимозі не відповідає, нажаль, Google Forms.

Не можна не погодитися, що регулярне використання тестових завдань формує позитивне відношення до процедури КТ [6]. Цю тезу підтверджують результати анонімного анкетування студентів 3-го курсу:

Комп'ютерне тестування як форма контролю знань під час модульної контрольної роботи

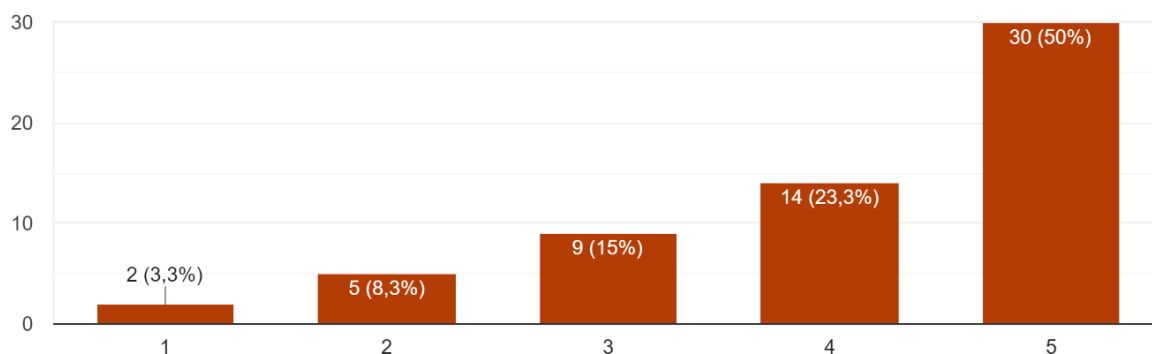
122 відповіді

(прим.: наведено результати добровільного анонімного анкетування студентів 3-курсу переважно денної форми навчання, яким автор викладав навчальну дисципліну “Митне право”; під КТ у даному разі мається на увазі тестування при допомозі MyTest, Gnomio)

Як Ви оцінюєте можливості програми Gnomio?

60 відповідей

(прим.: тут ідеться виключно про функцію КТ; наведено результати добровільного анонімного анкетування студентів 3-курсу переважно денної форми навчання, яким автор викладав навчальну дисципліну “Митне право”)

Зазначу, що не безпідставно автори Gnomio стверджують: “This is a service mainly aimed at small schools and institutions in emerging or developing countries” - Це послуга, в основному націлена на невеликі школи та установи в країнах, що розвиваються. Доступність і функціональність платформи насправду

викликають захоплення, роблять процес наповнення навчальних курсів матеріалами інтуїтивно зрозумілим.

Отже, чи має перешкоджати ширшому впровадженню “хмарних” навчальних платформ і сервісів? Ні, бо саме в такий спосіб у науково-педагогічних працівників з’являється можливість не залежати від стаціонарного чи переносного комп’ютера або сервера. А питання покриття інтернетом більших територій, у тому числі й постраждалих від військової агресії, має перспективу вирішення, в тому числі на фоні повідомлення про надання компанії Starlink Ukraine української ліцензії оператора телекомунікаційних послуг.

Чи варто в умовах воєнного стану з його викликами психологічного, безпекового, комунікаційного, технологічного характеру тощо відмовлятися від використання звичних освітніх інтернет-платформ, LMS, напрацьованих роками методик активізації навчального процесу? Ні, натомість важливо розширювати арсенал ІТ-засобів на фоні покращення цифрової культури та обізнаності усіх учасників навчально-виховного процесу.

Важливо, що саме тепер власники програмного забезпечення для дистанційного навчання пропонують протягом дії воєнного стану безкоштовно користуватися результатами їхніх розробок (як-от Classtime), скасовують часові обмеження й додають нових опцій для відеоконференцій (як-от американська кампанія Zoom Video Communications). Звісно, необхідно варіювати вимоги й застосовуване програмне забезпечення в залежності від того, чи доступними є інтернет, чи є в розпорядженні учня або студента комп’ютерний пристрій із відповідним “софтом”. Індивідуальний підхід у кожній конкретній ситуації забирає значно більше часу, проте толерантне ставлення й принаймні спроба врахувати, в яких складних, часом нестерпних умовах, може опинитися споживач освітньої послуги, дозволять налагодити й зберегти вкрай потрібний саме зараз психологічний контакт “викладач-студент”.

Запропоноване як епіграф до цього тексту висловлювання Бетті Б. Андерсон відносно функції педагога, яку він покликаний виконувати повсякчас, набуває нового сенсу в цифрову епоху. Пошук компромісного варіанту між бажанням спростити собі шлях до позитивної підсумкової оцінки за предмет й потребою отримати об’єктивну інформацію про навчальні успіхи призводить до думки щодо необхідності сполучати функціональні можливості різноманітних інтернет-ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Давыдова О.В. Методика «Создание тестов и тестовых заданий по учебным дисциплинам социально-гуманитарного цикла высшего профессионального образования: компетентностный подход». М., 2012. 57 с. <https://bit.ly/3Qjho0U>
2. AI and education. Guidance for policy-makers: UNESCO (2021) <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000376709/PDF/376709eng.pdf.multi>
3. Empowering educators to improve our world. URL: <https://moodle.com/about/>

4. Gnomio is a free hosting service for Moodle™, the most popular training tool in the world. URL: <https://www.gnomio.com/>

5. Кадемія М. Ю. Комп'ютерна обробка тестів у професійній діагностиці : методичний посібник / М. Ю. Кадемія, О. П. Лящ, А. М. Стець. Вінниця : НМЦ ПТО, 2004. 46 с.

6. Брітавська О.П., Дончев І.І., Бондаренко Н.В., Горохов В.В., Опарін А.В. Особливості комп'ютерних засобів тестування знань. Новітні комп'ютерні технології. 2018. Т. XVI. С.127-133. https://lib.iitta.gov.ua/710632/1/127-133_BritavskaDonchevBondarenkoGorohovOparin.pdf

МАКАРОВА Ірина Олегівна

ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання сьогодні є вимогою часу. Хоча концепцію розвитку дистанційної освіти в Україні було прийнято ще більш ніж 20 років тому, ця форма навчання використовувалась не досить широко. Але з початком пандемії в 2020 році постало питання швидко впровадити дистанційне навчання як в школах, так і в закладах вищої освіти.

Дистанційне навчання визначається як «організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій» [2]. Дистанційне навчання «вважають особливою педагогічною технологією, в основу якої покладено відкрите навчання з використанням сучасних телекомунікацій для спілкування в інформаційному просторі» [3].

Дистанційна форма навчання має цілий ряд переваг у порівнянні з традиційним навчанням, серед яких гнучкий графік, можливість навчатися у звичному оточенні у відносно автономному темпі [1]. Але з іншого боку саме ці переваги можуть стати недоліками, бо здобувач освіти повинен мати високий рівень мотивації та самоорганізованості. Саме тому при організації дистанційного навчання дуже важливо обрати такі засоби дистанційного навчання та форми подання матеріалів, які б стимулювали здобувачів до регулярної та сумлінної роботи. Потрібно також зауважити, що спочатку масового впровадження дистанційних форм навчання ані освітяни, ані здобувачі освіти виявились до цього не готовими. Викладачам потрібно було не тільки швидко оволодіти відповідним середовищем, але й наповнити його навчально-методичними матеріалами, розробленими з урахуванням особливостей дистанційної форми навчання.

ЗВО мали змогу самостійно обирати середовища для організації дистанційної форми навчання. Розглянемо декілька підходів.